Прирости урожайності відповідно при цьому склали 0,33 і 0,19 т/га порівняно з варіантом без інокуляції насіння, що було значно вище відповідних показників $НІР_{05}$.

Ефективна дія системи удобрення сої сорту Подільська 1 встановлена при широкорядному способі сівби з рівнем урожайності 3,17 т/га та при стрічковому способі сівби і внесенні $N_{45}P_{60}K_{60}$ + 0,3 т/га екограну – 2,99 т/га, при звичайному рядковому способі сівби і на кращих варіантах удобрення вона коливалася в межах 2,78-2,85 т/га.

УДК 633.853.494

ПРОДУКТИВНІСТЬ АГРОЦЕНОЗУ РІПАКУ ОЗИМОГО ЗАЛЕЖНО ВІД РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ І НОРМ ВИСІВУ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ ЗАХІДНОГО УКРАЇНИ

Бахмат М.І., доктор с.-г. наук, професор
Сендецький І.В., аспірант
Подільський державний аграрно-технічний університет
E-mail: vermos2011@uk r.net

Постановка проблеми. Ріпак озимий є високорентабельною олійною культурою [1]. Однак за 2015-2019 роки в Україні урожайність його в більшості господарств становила лише 1,7-2,8 т/га. В той час вітчизняні та зарубіжні сорти та гібриди, які занесені в Державний реєстр сортів мають потенціальну урожайність 4 - 6 т/га і одним із способів наблизитись до такої продуктивності, на думку багатьох дослідників, є застосування в технології його вирощування регуляторів росту за оптимальних норм висіву [2].

В даний час в Україні зареєстровано понад 50 регуляторів росту виготовлених на гуміновій основі. Серед них і високоефективний регулятор росту «Вермийодіс» виробництва ПП «Біоконверсія» (м. Івано-Франківськ).

Враховуюче те, що в умовах Лісостепу Західного досліджень по вивченню впливу регулятора росту «Вермийодіс» за різних норм висіву на ріст, розвиток рослин та урожайність ріпаку озимого сорту Черемош виконано недостатньо нами, на протязі 2018 - 2019 років, проведено дослідження на дерново-опідзолених ґрунтах Прикарпатської державної сільськогосподарської дослідної станції ІСГ Карпатського регіону з вивчення способів застосування регулятора росту «Вермийодіс» за допосівного оброблення насіння (5 л/т), одноразового (4 л/га) і дворазового обприскування (по 4 л/га) за норми висіву 0,6; 0,8 і 1,0 млн/га схожих насінин. Дослідження проведено згідно існуючих методик [3].

Виклад основного матеріалу: Дослідженнями встановлено, що застосування регулятора росту «Вермийодіс» для допосівного оброблення насіння, одно- і дворазового обприскування рослин за оптимальних норм висіву

ріпаку озимого сприяло росту і розвитку рослин на протязі вегетації і забезпечило збільшення урожайності.

Досліджено, що найкраща польова схожість ріпаку озимого сорту Черемош (91,3%), була на варіанті, де проводили допосівне оброблення насіння регулятором росту рослин «Вермийодіс» в дозі 5л/т. Найвищий відсоток виживаності рослин (94,5%) був на варіанті, де проводили допосівне оброблення насіння (5л/т) та дворазове обприскування рослин під час вегетації рослин цим же препаратом за висіву 0,8 млн/га схожих насінин. На цьому ж варіанті, у фазу стеблування, приріст площі листкової поверхні до контролю становив 3,5тис. $м^2$/га, у фазу бутонізації – 6,2 тис.$м^2$/га, у фазу цвітіння – 9,0 тис. $м^2$/га. Фотосинтетичний потенціал у фазу сходи - воскова стиглість становив 2,659 млн.$м^2$ днів/га, що на 0,399 млн.$м^2$ днів/га більше контролю. Чиста продуктивність фотосинтезу становила 8,69 г/$м^2$ за добу або на 1,59 г/$м^2$ за добу більше контролю.

Дослідженнями встановлено що при допосівному обробленні насіння та одно- і двохразовому обприскуванні рослин регулятором росту «Вермийодіс» найбільша врожайність озимого ріпаку сорту Черемош в середньому за роки досліджень була за норми висіву 0,8 млн/га схожих насінин. Так на варіанті, де проводили допосівне оброблення насіння регулятором росту «Вермийодіс» в дозі 5л/т та під час вегетації рослин проводили дворазове обприскування рослин регулятором росту «Вермийодіс» в дозі по 4 л/га урожайність становила 4,17 т/га або на 0,67 т/га більше контролю, або на 0,37 т/га більше ніж на аналогічному варіанті за норми висіву 0,6 млн/га та 0,56 т/га за норми висіву 1,0 млн/га схожих насінин.

Результати економічного аналізу показали, що застосування регулятора росту «Вермийодіс» для допосівного оброблення насіння ріпаку озимого та одно- або дворазове обприскування рослин під час вегетації регулятором росту «Вермийодіс» за оптимальних норм висіву забезпечило збільшення економічних показників (чистий дохід, рентабельність) та зменшення собівартості. При вирощуванні ріпаку озимого сорту Черемош, найбільший чистий дохід (21693 грн./га), найвища рентабельність (141,6%) і найменша собівартість (3734,7 грн./т), були на варіанті, де проводили допосівне оброблення насіння регулятором росту «Вермийодіс» в дозі 5 л/т та дворазове обприскування під час вегетації цим же препаратом по 4 л/га за норми висіву 0,8 млн/га схожих насінин.

Висновки. З метою формування високих та сталих урожаїв ріпаку озимого з високими показниками рентабельності в умовах Лісостепу Західного в технологіях його вирощування слід:

1. Сівбу ріпаку озимого сорту Черемош проводити з нормою висіву 0,8млн/га схожих насінин.
2. Застосовувати регулятори росту, зокрема проводити допосівне оброблення насіння регулятором росту «Вермийодіс» в дозі 5 л/т та дворазове обприскування рослин під час вегетації цим же препаратом в дозі по 4 л/га.

Список використаної літератури

1. Шпаар Д. Рапс и сурепица /Д. Шпаар// Выращивание, уборка, использование. – М., 2007. – 320 с.

2. Мащенко О. Гайденко О. Ріпак: коли дотримання правил – гарантія якості. Ж.Агробізнес сьогодні. № 10, 2019.- С.64-65.

3. Доспехов Б. А. Методика полевого опыта (с основами статистической обработки результатов исследований): 5-е изд., доп. и перераб. – М. : Агропромиздат, 1985. – 351 с.

УДК 332.3

ЗЕМЛЕУСТРІЙ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

Безвіконний П.В., кандидат с.-г. наук, доцент
М'ялковський Р.О., доктор с.-г. наук, доцент
Петрище О.І., кандидат с.-г. наук
E-mail: peterua@meta.ua
Подільський державний аграрно-технічний університет

Досі незважаючи на цілий ряд праць вітчизняних науковців сфера лісового господарства залишається однією із найменш реформованих. Одна із основних причин такого становища це концентрація реформ у сфері сільського господарства, а також складність правового і економічного регулювання використання земель відведених під потреби лісового господарства. Поряд із виробництвом важливої продукції для населення лісове і сільське господарство об'єднують проблеми активного вилучення земель для громадської та господарської забудови. Власне землі відведені або використані під забудову є найбільш привабливим джерелом інвестування та розвитку відповідних територій. Нині все більш активніше під забудову використовують землі лісогосподарського призначення (лісогосподарські землі).

Практика використання земель лісогосподарського призначення є не просто складною та неоднозначною, але й суттєво стримує їх збалансоване використання. Зумовлено це, насамперед, тривалою нормативно-правовою та науковою дискусією щодо тлумачення основних понять, порядку та особливостей їх використання і привласнення. Недосконаліть законодавства з питань розвитку лісового господарства та використання лісогосподарських земель базується на різному тлумаченні основних категорій та понять в Земельному та Лісовому кодексі України.

Дедалі більше розвиток економіки України залежить від рівня економічної ефективності використання природних і, насамперед, земельних та лісових ресурсів. Власне, поєднання земельних і лісових ресурсів